Ewaluacja

IX KONFERENCJA EWALUACYJNA

WARSZAWA 12.12.2013

EWALUACJA POLITYKI SPÓJNOŚCI 2014-2020
PODSUMOWANIE PROCESU EX ANTE
PRZYSZŁA ROLA EWALUACJI

NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

PARP

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

EWALUACJA POLITYKI SPÓJNOŚCI 2014-2020
PODSUMOWANIE PROCESU EX ANTE
PRZYSZŁA ROLA EWALUACJI

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

PODSUMOWANIE PROCESU EWALUACJI EX ANTE

Ewaluacja
ex ante
Wdrażanie
interwencji
Ewaluacja
On-going
Zakończenie
realizacji
interwencji
Ewaluacja
Ex-post
Projekt
interwencji

Organizacja procesu ewaluacji ex ante w Polsce

Podstawowe wymagania KE w zakresie ewaluacji ex ante zawarte w art. 55 projektu CPR, uszczegółowione w Wytycznych KE (*Guidance document on ex ante evaluation)*

Zasady realizacji procesu ewaluacji wypracowane przez Krajową Jednostkę Ewaluacji oraz Jednostki Ewaluacyjne funkcjonujące w ramach programów operacyjnych (warsztaty)

KJE we współpracy z JE w listopadzie 2012 przygotowała *Zalecenia w zakresie ewaluacji ex ante programów operacyjnych na lata 2014-2020*

- zakres zagadnień objętych ewaluacją ex ante,
- rekomendacje metodologiczne i organizacyjne w tym dot. wyboru ewaluatora,
- w ramach załącznika hierarchicznie ustrukturyzowane pytania ewaluacyjne z możliwością bezpośredniego zastosowania jako SOPZ przez Instytucje Zarządzające.

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

Proponowany zakres ewaluacji ex ante moduły badawcze

MODUŁ I

Ocena trafności i spójności wewnętrznej programu operacyjnego

Pyt. A + B

MODUŁ II

Ocena spójności zewnętrznej programu operacyjnego

Pyt. C + D

MODUŁ III

Ocena systemu realizacji programu operacyjnego

Pyt. E + F

Kluczowe udzielenie odpowiedzi na pytania A, B i C

Proponowany zakres ewaluacji ex ante moduły badawcze

A. Czy interwencja publiczna w postaci programu operacyjnego **trafnie** odpowiada na zdiagnozowane wyzwania i potrzeby społeczno- ekonomiczne?

B. Czy zaproponowana w ramach programu **logika interwencji** umożliwi realizację założonych celów rozwojowych?

C. Czy założenia i cele programu są **spójne** z najważniejszymi politykami i strategiami na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym w tym w szczególności ze strategią Europa 2020, Wspólnymi Ramami Strategicznymi oraz Umową Partnerską?

D. Czy i w jakim zakresie program operacyjny uwzględnia i przyczynia się do realizacji celów polityk horyzontalnych (realizacja zasad równości kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji oraz zrównoważonego rozwoju)?

E. Czy i w jakim zakresie istniejący układ instytucjonalny, w tym zasoby ludzkie są wystarczające do realizacji założeń i celów programu operacyjnego?

F. Czy założenia programu operacyjnego umożliwiają skuteczną i efektywną realizację procesów monitorowania i ewaluacji?

Główne zasady realizacji procesu ewaluacji ex ante

Partycypacyjny model ewaluacji

- Bliska współpraca ewaluatora z zespołem programującym (z zachowaniem zasady „ewaluator nie pisze programu")
- Wnioski i rekomendacje wprowadzane do programów na bieżąco
- Udział głównych interesariuszy w procesie ewaluacji (w tym m.in. w ramach grup sterujących czy w ramach warsztatów w przypadku ewaluacji UP)
- Doradztwo ewaluatora w procesie negocjacji programów operacyjnych i Umowy Partnerstwa

Analiza logiki interwencji i oparcie na dowodach (*evidence based*) jako główne elementy ewaluacji

- Analiza i ocena związków przyczynowo- skutkowych logiki interwencji jako główne zadanie ewaluatora
- Analiza logiki interwencji w oparciu o dowody: wyniki badań ewaluacyjnych i naukowych, analizy, ekspertyzy itp.

Koordynacja procesu ewaluacji ex ante

- Krajowa Jednostka Ewaluacyjna jako koordynator procesu
- Cykliczne spotkania zespołu sterującego procesem ewaluacji ex-ante dokumentów programowych na lata 2014-2020,
- *Help desk,* w tym m.in. opiniowanie przez KJE dokumentacji przygotowywanej na potrzeby procesu ewaluacji ex ante.

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

Obecnie badania kończą się i następuje odbiór raportów końcowych

25 Ewaluacji

14 Firm

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

Instytucja	Stan prac
Umowa Partnerstwa	Raport gotowy
RPO województwa dolnośląskiego	Umowa podpisana w dn. 16.09.
RPO województwa kujawsko-pomorskiego	Raport końcowy - grudzień 2013
RPO województwa lubelskiego	15 listopada – odebranie projekt raportu końcowego
RPO województwa lubuskiego	Umowa podpisana w dn. 14.11.2013r.
RPO województwa łódzkiego	Podpisana umowa z wykonawcą w dn 2.08.br
RPO województwa małopolskiego	Raport końcowy – grudzień 2013
RPO województwa mazowieckiego	Raport końcowy – grudzień 2013
RPO województwa opolskiego	Raport końcowy – grudzień 2013
RPO województwa podkarpackiego	Raport końcowy – grudzień 2013
RPO województwa podlaskiego	Umowa podpisana 14.08.2013
RPO województwa pomorskiego	Raport końcowy- styczeń 2014
RPO województwa śląskiego	Raport gotowy
RPO województwa świętokrzyskiego	Umowa zawarta na początku sierpnia 2013.
RPO województwa warmińsko-mazurskiego	Ogłoszony przetarg, otwarcie ofert 8.01.2014
RPO województwa wielkopolskiego	Umowa zawarta 31.07
RPO województwa zachodniopomorskiego	Umowa zawarta 30.09.
PO IiŚ	Raport końcowy – grudzień 2013
PO WER	Raport gotowy
PO RPW	Raport końcowy – grudzień 2013
PO IR	Raport końcowy – grudzień 2013
PO PC	Raport końcowy – grudzień 2013
IZ PO pomocy technicznej	Raport gotowy
IZ programów EWT	Polska-Słowacja, wykonawca już pracuje, koniec: czerwiec 2014 Polska-Saksonia, raport końcowy koniec: 2014
	Południowy Bałtyk - Umowa podpisana 31.07.2013

Wnioski

Wyzwaniem była konieczność zmian zasad realizacji ewaluacji ex ante (zakresu tematycznego) w trakcie realizacji procesu. Zmiany spowodowane były m.in. modyfikacjami zapisów projektu rozporządzenia ogólnego – np. kwestia oceny obciążeń administracyjnych

- **aktualizacja Zaleceń w zakresie ewaluacji ex ante,**
- **konieczność przeorganizowania trwających już procesów badawczych.**

Ewaluacja ex ante 2014-2020 jako przykład bezprecedensowej interakcji pomiędzy ekspertami a administracją publiczną w zakresie programowania interwencji publicznych:

- **w przypadku ewaluacji ex ante UP ponad 20 warsztatów z interesariuszami poświęconych analizie logiki interwencji, przygotowywane na bieżąco zestawy tematycznych ocen cząstkowych oraz liczne spotkania bilateralne.**

Wnioski

Przyjęcie rekomendowanego przez KE modelu partycypacyjnego pozwoliło m.in. na:

- **prowadzenie bardziej efektywnego dialogu z ewaluatorem niż ma to miejsce w modelu tradycyjnym, w tym w szczególności w zakresie rekomendowanych zmian w dokumencie programowym,**
- **rozwiązanie problemu „ostatecznych wersji dokumentów programowych" – w modelu tradycyjnym ewaluator dokonuje oceny „ostatecznej" wersji dokumentu, który po ewaluacji podlega jednak dalszym zmianom co powoduje konieczność „aktualizacji" ewaluacji ex ante (case 2007-2013),**
- **znaczne skrócenie czasu poświęconego na przygotowanie ostatecznych wersji programów – w modelu tradycyjnym należy „doliczyć" czas potrzebny na ewaluację ex ante (ok. 3-5 miesięcy) podczas gdy w modelu partycypacyjnym ewaluacja przebiega równolegle z procesem programowania.**

Wnioski

Podniesienie poziomu kultury ewaluacyjnej w Polsce (w szczególności w instytucjach regionalnych)

- **Wstępne analizy dotyczące przebiegu procesu ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020 wskazują, że zarówno po stronie zewnętrznych ewaluatorów jak i po stronie zamawiających nastąpił wzrost potencjału kadrowego rozumiany jako podniesienie poziomu kompetencji.**

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

ROLA EWALUACJI W PERSPEKTYWIE 2014-2020

Ewaluacja jako kluczowy instrument ukierunkowania i zracjonalizowania wydatków

Wysokość środków w ramach polityki spójności dostępnych dla Polski w kolejnych perspektywach

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

Zwiększenie roli ewaluacji

Skorzystanie z szansy rozwojowej jaką daje perspektywa 2014-2020.
Możliwe, że to ostatni okres programowania, w którym Polska dysponuje tak znacznymi środkami dlatego niezbędne jest zapewnienie jak największej trafności i efektywności interwencji. Realizacji tego celu służyć będzie głównie ewaluacja

Wykorzystanie pełnej puli środków w ramach obecnej perspektywy będzie warunkowane od przedstawienia efektów realizowanych interwencji (rola ewaluacja mid-term w kontekście realokacji rezerwy wykonania, ewaluacja ex-post)

Wyniki ewaluacji ex-post realizacji polityki spójności w latach 2007-2013 oraz efektów realizacji interwencji w okresie 2014-2020 mogą być jednym z głównych argumentów w negocjacjach wysokości środków przyznanych Polsce w okresie 2020+

Konieczność koncentracji i optymalizacji wydatków w ramach interwencji realizowanych w okresie 2020+. Przy niższej wysokości funduszy w perspektywie 2020+ coraz ważniejsza będzie odpowiedź na pytania na co i jak wydawać dostępne środki (zapewnienie trafności i efektywności interwencji). Ewaluacja jest najistotniejszym instrumentem mogącym udzielić odpowiedzi na to pytanie

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

Zwiększenie roli ewaluacji we wdrażaniu programów (zapisy rozporządzeń)

- Państwa Członkowskie zobowiązane są do zapewnienia odpowiedniego potencjału oraz procedur niezbędnych do generowania i gromadzenia odpowiednich danych do realizacji procesu ewaluacji
- Instytucja Zarządzająca zobowiązana jest do corocznego raportowania wyników ewaluacji do KE
- KE monitoruje użyteczność procesu ewaluacji tzn. sposób wykorzystania przez Instytucje Zarządzające wyników/rekomendacjami z ewaluacji
- W ramach każdego z programów musi zostać przygotowany raport stanowiący syntezę wyników wszystkich badań ewaluacyjnych
- Przynajmniej raz w całym okresie programowania ewaluacji musi być poddana każda oś priorytetowa
- Wszystkie ewaluacje wysyłane są do KE i muszą być upubliczniane

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

Zwiększenie roli ewaluacji we wdrażaniu programów (zapisy rozporządzeń)

Plany ewaluacji muszą powstać w ramach każdego programu i zostać zaakceptowane przez Komitet Monitorujący nie później niż rok po przyjęciu programu. KM akceptuje również zmiany w planach.

Plany przestają być wymogiem formalnym ponieważ zgodnie z CPR postęp w ich wdrażaniu podlega monitorowaniu przez KE (w ramach raportu rocznego).

Ponadto postępy we wdrażaniu planów ewaluacji i wykorzystanie ich wyników są przedmiotem analizy i dyskusji na forum Komitetu Monitorującego

Plany ewaluacyjne realnym instrumentem koordynacji procesu ewaluacji polityki spójności

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

Zwiększenie roli ewaluacji we wdrażaniu programów (zapisy rozporządzeń)

Zwiększenie rygorów metodologicznych

- **Zwiększenie rygorów metodologicznych wynika z ogólnych deklaracji KE oraz z wytycznych (*Guidance document on Monitoring and Evaluation*). W wytycznych znajduje się obszerny postulat nt. wykorzystywania metod kontrfaktycznych oraz ewaluacji opartej o teorię w celu ustalania wpływu interwencji. Metody te powinny być dopasowane do poszczególnych obszarów tematycznych i musi to być opisane w planach.**

Zwiększenie wymagań dotyczących funkcjonalnej niezależności ewaluatora

- **Ewaluatorzy muszą być funkcjonalnie niezależni od instytucji odpowiedzialnych za przygotowanie i wdrażanie programu. Zgodnie z interpretacją KE zawartą w Guidance document on Monitoring and Evaluation najlepszą praktyką jest zlecania ewaluacji na zewnątrz. Za dobrą praktykę można uznać wydzielenie ewaluacji do innego departamentu, a jeżeli nie jest to możliwe zastosowanie jasnego opisu stanowiska dla osób zajmujących się ewaluacją (niepowierzanie im kompetencji w zakresie wdrażania)**

Partnerstwo

- **Zgodnie z zapisami rozporządzenia w proces ewaluacji powinni być włączeniu partnerzy. Będzie to monitorowane w ramach raportów rocznych.**

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

Wyzwania 2014-2020

Realizacja procesu ewaluacji polityki spójności na podstawie ambitnych i rzetelnie przygotowanych planów

- **Przygotowanie wytycznych MIR dot. procesu planowania**
- **Przeprowadzenie cyklu warsztatów**
- **Koordynacja i monitorowanie procesu przygotowania i wdrażania planów**

Ukierunkowanie ewaluacji na badanie efektów (przeniesienie akcentu z badań procesowych na badania wpływu)

- **Rozwijanie potencjału kadrowego JE**
- **Rozwój metodologii (przygotowywanie publikacji, poradników)**
- **Strategiczna współpraca z GUS w zakresie zapewnienia niezbędnych danych**

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

Wyzwania 2014-2020

Realizacja badań przekrojowych (cele tematyczne, fundusze)

- Dostosowanie struktur funkcjonalnych i instytucjonalnych systemu ewaluacji polityki spójności (np. poprzez łączenie regionalnych jednostek ewaluacyjnych EFS/EFRR)
- Kreowanie współpracy Jednostek Ewaluacyjnych działających na różnych szczeblach i w różnych sektorach (m.in. Współpraca z Ministerstwem Rolnictwa)

Pełniejsze wykorzystanie wyników ewaluacji (włączenie w proces decyzyjny)

- Kontynuowanie prac mających na celu lepsze dopasowanie produktów ewaluacji do potrzeb decydentów (syntezy, metaewaluacje)
- Szersze włączenie w proces ewaluacji, w szczególności w planowanie i dyskusje nad rekomendacjami decydentów
- Ewolucja Jednostek ewaluacyjnych w kierunku pełnienia funkcji aktywnych brokerów wiedzy

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I ROZWOJU

Zadania – 2014 r.

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

Dziękuję za uwagę

Agnieszka Dawydzik

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju

Ul. Wspólna 2/4

www.mir.gov.pl

www.funduszeeuropejskie.gov.pl